

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Образуван
к.з. 11/2011
Директорът на Дирекцията
Съдия Благовест
24.1.2011
Пунев

ИСКАНЕ

от група народни представители за установяване на
противоконституционност на чл. чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл. 20;
чл. 46; чл. 47; чл. 50; чл. 60; § 3 от Закона за Сметната палата,
а оттук и на целия Закон за Сметната палата
(ДВ, бр. 98/2010 г.)

По чл. 149, ал. 1, т. 2
от Конституцията

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На 8 декември 2010 г. след вето на Президента беше приет Закона за Сметната палата (ДВ, бр. 98/2010 г.). Този закон отмени досега съществуващия Закон за Сметната палата от 2001 г. (§ 2 от Преходните и заключителни разпоредби).

Новият закон има важна роля в правното регулиране на бюджетния контрол и формите на осъществяването му. Той се отнася до ефективното и икономично управление на публичните средства. От наше гледище обаче в новия Закон за Сметната палата има текстове, които противоречат на Конституцията и философията му не е съобразена с принципите на основния ни Закон.

1. В чл.91, ал. 1 от Конституцията е казано, че „Народното събрание избира Сметна палата, която осъществява контрол за изпълнението на бюджета“. Идеята, вложена в този конституционен текст, видно и от граматическото тълкуване е, че Сметната палата е **колегиален орган**. Това е имал предвид конституционния законодател, когато е казал, че се избира „Сметна палата“, а не едноличен орган от типа на „генерален одитор“. Такава е и традицията у нас. Още с първия закон за Върховната сметна палата от 1880 г. в чл. 2 е възприето колегиалното начало. Този принцип се потвърждава в Закона за устройство и общо управление на Сметната палата от 1883 г. (чл. 7); в Закона за Върховната сметна палата и областните сметни палати от 1885 г. (чл.2); в Закона за Върховната сметна палата и областните сметни палати от 1925 г. (чл.14); в Закона за Сметната палата от 1995 г. (чл.6) и в Закона за Сметната палата от 2001 г (чл.11). При приемането на България за член на Европейския съюз

Сметната палата също бе колегиален орган, който е получавал високи оценки от европейските институции за своята дейност.

В противоречие с тези конституционни принципи и норми, новият Закон за Сметната палата предвижда *de facto* и *de jure* ликвидиране на Сметната палата, превръщайки я в едноличен и безконтролен орган. В чл.12, ал. 1 на ЗСП е казано, че „Сметната палата в състав председател и двама заместник председатели се избира от Народното събрание”. Освен това заместник председателите се избират от парламента „по предложение на председателя”, т.е. няма право друго лице, включително и народен представител, да предложи заместник председател. (чл.14, ал.1 от ЗСП). Правомощията на председателя са практически неограничени (чл.20; чл. 46; чл. 47; чл. 60 и др. от ЗСП).

Следователно от един колективен орган, какъвто трябва да бъде Сметната палата, се преминава към конституционно недопустимо от гледище на нашия основен закон едноличен орган от типа на „генерален одитор”. По този начин чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл.20; чл. 46; чл. 47; чл. 60 противоречат на чл. 91, ал. 1 от Конституцията.

2. Сметната палата е конституционен орган (чл. 91 К). Той се състои от 11 члена с мандат от 9 години (чл. 10 и чл. 11 от ЗСП (отм.). Тъй като имаме мандатно правоотношение, техните пълномощия могат да бъдат предсрочно прекратени единствено в хипотезите на чл. 12 ЗСП (отм.). Изрично КС с Р. № 13 от 15 декември 2010 г. по к.д. № 12 от 2010 г. е казал, че „мандатността е основен принцип на конституирането и функционирането на органите на публичната власт..... Предсрочното прекратяване на мандат, установен в Конституцията, може да се извърши единствено на основанията, предвидени в нея. Ако в нея основанията не са предвидени на основанията, предвидени в закона”, т.е. в хипотезите на чл. 12 ЗСП (отм.). В нарушение на тези конституционни принципи, чрез новия ЗСП се прекратяват предсрочно мандатите на досегашните членове на Сметната палата (§ 3 от Преходните и заключителни разпоредби). Съгласно чл. 4, ал. 1 К „Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната”. Изрично в преамбюла на Конституцията е казано, че трябва да създадем „демократична, правова и социална държава”.

Следователно, § 3, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗСП противоречи на чл. 4, ал. 1 К и принципите на правовата държава.

3. В чл. 50 ЗСП се предвижда, че „С одитния доклад председателят може да поиска освобождаване от длъжност на лице, което носи управленска отговорност и вследствие на негово действие или бездействие са допуснати нарушения на закон или не са изпълнени дадени от Сметната палата препоръки.” Това правомощие на председателя („главния одитор”) надхвърля правомощията на Сметната палата. Той се превръща в един обвинител, нещо като прокурор с реална опасност за злоупотреби в тази насока. Сметната палата одитира

държавни органи, включително и тези, които са конституционно уредени (чл. 6 ЗСП). При тези органи има изрична уредба за условията и реда за тяхното отстраняване. С чл. 50 ЗСП на практика се установяват нови, непредвидени в Конституцията основания за започване на процедури за отстраняване от длъжност на органи с конституционен статут. Това противоречи на чл. 4, ал. 1 К и принципите на правовата държава. Недопустимо е чрез ЗСП да се „дописва“ Конституцията и да се дават права на орган извън неговия предмет на дейност.

Господа конституционни съдии, моля да обявите чл. 12; чл. 13; чл. 14; чл. 20; чл. 46; чл. 47; чл. 50; чл. 60; § 3 от Закона за Сметната палата за противоконституционни, противоречащи на чл. 91, ал. 1; чл. 4, ал. 1 от К и принципите на правовата и демократична държава (преамбюла на Конституцията). Философията на ЗСП е извън рамките на основния ни закон. Затова посочените по-горе текстове са противоконституционни, което води до противоконституционност на целия Закон за Сметната палата (ДВ бр. 98/2010).

Моля да бъдат конституирани като заинтересовани страни Президента, Министерския съвет, Министерство на финансите, парламентарните групи в Народното събрание, Института за вътрешни одитори и Института за дипломирани експерт счетоводители.

Приложение:

1. Законопроект за Сметната палата, внесен от Менда Стоянова и група н.п., внесен на 16.09.2010 г.;

2. Доклад на КБФ за второ четене на Закона за Сметната палата, вх. № 053-02-101/12.11.2010 г.;

3. Стенографските протоколи от първо и второ четене и след вето на президента;

4. Р. на НС от 7.04.2005 г. за избиране на председател на Сметната палата.

5. Р. на НС от 13.04.2005 г. и Р. на НС от 28.05.2009 г. за избиране на членове на Сметната палата.

Народни представители:

Любен Космачев -

Сергей Сотников

Николай Меситали

Йордан Цонев

Юлиан Трайков

Ремзи Осман

Засан Стефанов -

Иван Иванов
Иванко Радоев
Ангел Илиев

Иванко Стойков
Иванко Митревски -
Румко Радоев
Петар Кириманов

Силе Пандев
Петар Иванков
Петар Митревски
Георги Анастасов

Хрико Димитров
Александар
Иванко Иванов

Георги Пирински
Затари Георгиев

Иванко Иванов
Ройко Велков
Иванко Пандев
Недков Ан
Иванко Митков

Александра Михайловна
Умел Н.В. Яковлев

Георги Д. Георгиев,

Евфим Димитаров Овсмен

Радко Петров Девков

Милена Иванова Христова

Валентина Василева Георгиева

Димитар Стоянов Девков

Димитр Димитров Михайлов

Георги Петров Божинков

Евгений Девков

Антон Крив

Велика Масларова

Михаил Милков

Розалия Невеста

Дроздир Стойков

Димитар Торов

Петър Димитров

Иван Овчаров

Юлия Таси

Елена Вуков

Михаил Павлов

Равдан Аббас

Иль Рав

Дурсан Мустафа

Меглена Якушева